

Sygn. akt I ACa 727/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Mirosław Ożóg (spr.)
Sędziowie:	SA Ewelina Jokiel SA Michał Kopeć
Protokolant:	stażysta Arleta Żuk

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2012 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko M. F. (1) i M. F. (2)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 15 czerwca 2012 r. sygn. akt IX GC 388/09

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą.

I ACa 727/12

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka z o.o. w G. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych M. F. (1) i M. F. (2) kwoty 115 787,30 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 lipca 2009 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, że zawarł z pozwanymi w dniu 18 września 2008 roku umowę leasingową nr (...) na mocy której przekazał pozwanym w użytkowanie ciągnik siodłowy V. (...), zaś pozwani zobowiązali się uiszczać umówione opłaty leasingu oraz inne opłaty wynikające z umowy. Powód stwierdził, że pozwani odebrali ciągnik nie wnosząc żadnych zastrzeżeń i oświadczyli, że stan techniczny i prawny pojazdu jest im znany.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 17 sierpnia 2009 roku w sprawie I Nc 306/09 Sąd Okręgowy w Gdańsku orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwani wskazali, że zgodnie z art. 3 OWU umowa stałaby się skuteczna, gdyby oprócz złożonego weksla z deklaracją został przez pozwanych uiszczony wkład gwarancyjny, czynsz wstępny i prowizja, do czego- zdaniem pozwanych nie doszło. Z tego powodu umowa leasingu jest bezskuteczna. Ponadto w dniu odbioru pojazdu właściciel firmy (...) max poinformował, że finansujący zamontował w pojeździe urządzenie zabezpieczające przed kradzieżą (immobilizer) z uwagi, że stanowiło to warunek zawarcia umowy autocasco. Urządzenie to, niezgodne z homologacją V. spowodowało w czasie dojazdu z miejsca odbioru do

siedziby pozwanych awarię, która przedmiot umowy uczyniła bezużytecznym. Pozwani powiadomili o tym powoda, który nie zareagował.

Wyrokiem z dnia 15 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku uchylił w całości nakaz zapłaty z dnia 17 sierpnia 2009 roku, oddalił powództwo i rozstrzygnął o kosztach procesu.

Sąd I instancji ustalił w toku postępowania, że w dniu 18 września 2008 roku (...) Spółka z o.o. w G. zawarła z pozwanymi umowę leasingu ciągnika siodłowego V. (...). Czas trwania umowy oznaczono na 18 września 2008 roku do dnia 31 października 2011 roku. Opłaty leasingowe strony uzgodniły w następującej wysokości : czynsz wstępny w kwocie 9028 zł, wkład gwarancyjny w kwocie 9028 zł, opłata manipulacyjna w kwocie 3000 zł (płatna w terminie 15 dni), opłaty leasingowe płatne miesięcznie, jak w załączniku nr 3 umowy. Strony zgodziły się, że element umowy stanowią Ogólne Warunki Umowy Leasingu powódki b(dalej cytowane jako OWU). W paragrafie 3 OWU wskazano, że umowa staje się skuteczna pod warunkiem zapłaty przez korzystającego wkładu gwarancyjnego, czynszu wstępnego i prowizji oraz złożenia do dyspozycji finansującego weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową. W paragrafie 4 OWU strony ustaliły, że finansujący może odroczyć termin spełnienia jednego lub więcej wyżej wymienionych warunków. Umowa stałaby się wówczas skuteczna pod warunkiem spełnienia pozostałych.

Sąd Okręgowy ustalił również, że w dniu 15 września 2008 roku pozwani dokonali na rzecz powoda wpłaty kwoty 9400 zł tytułem zadatku wstępnego na przedmiot leasingu a w dniu 24 września 2008 roku dokonali na rzecz powoda kolejnej wpłaty z tytułu wymienionej umowy w kwocie 8656 zł. Powód wystawił w dniu 29 września 2008 roku pozwanym fakturę VAT nr (...) na kwotę 9028 zł z tytułu czynszu wstępnego wg umowy nr (...) oraz na kwotę 3000 zł tytułem prowizji wg umowy (...). Pozwani powyższych należności nie opłacili. Pomimo braku uiszczenia należności określonych w

paragrafach 3 i 4 OWU w dniu 1 października 2008 roku powódka przekazała pozwanym przedmiot leasingu. Pozwani pokwitowali odbiór przedmiotu leasingu oraz oświadczyli, że stan techniczny i prawny przedmiotu leasingu jest im znany i nie wnoszą żadnych zastrzeżeń. W tym samym dniu J. K. poinformował pozwanych, że powód zamontował w pojeździe elektroniczne urządzenie zabezpieczające przed kradzieżą typu „immobilizer”. Po przekazaniu pojazdu w drodze do siedziby przedsiębiorstwa pozwanych okazało się, że pojazd jest niesprawny technicznie. Po kilku kilometrach pojazd zatrzymywał się skutek blokowania pracy silnika. Przyczyną awarii był nieprawidłowy montaż urządzenia zabezpieczającego, nie homologowanego przez producenta pojazdu - koncern samochodowy V.. O awarii pojazdu pozwani informowali zarówno J. K. jak i T. S..

Z dalszych ustaleń Sądu I instancji wynikało, że w dniu 24 października 2008 roku pozwani poinformowali powoda, że w związku z brakiem reakcji na zgłoszenie wady ukrytej przedmiotu leasingu czyniącym go bezużytecznym, zgodnie z art. 709 (8) k.c. powód ponosi za to odpowiedzialność. Wezwali powoda do usunięcia usterki na własny koszt do dnia 15 grudnia 2008 roku pod rygorem odstąpienia od umowy. Pozwani zwrócili się też z prośbą o odroczenie terminu płatności prowizji wynikającej z § 4 OWU do czasu skutecznej naprawy pojazdu umożliwiającej eksploatację oraz zmianę terminów opłat leasingowych. Pismem z dnia 17 grudnia 2008 roku pozwani złożyli powodowi oświadczenie o odstąpieniu od umowy leasingowej z dniem 20 grudnia 2008 roku. Wskazali, że zgodnie z § 3 i 4 OWU umowa jest bezskuteczna i wezwali powoda do zwrotu dotychczas wpłaconych kwot w wysokości 18 056 zł. w terminie 3 dni ze wzajemnym zwrotem przedmiotu umowy. Pismem z dnia 18 grudnia 2008 roku powód skierował do pozwanych wypowiedzenie umowy leasingu ze skutkiem od dnia 22 grudnia 2008 roku. Jednocześnie na podstawie § 24 OWU powód wezwał pozwanych do zwrotu przedmiotu leasingu w terminie trzech dni od dnia wypowiedzenia oraz wpłaty

zadłużenia w wysokości 9710 zł. Pismem z dnia 6 lipca 2009 roku powód na podstawie art. 709 (15) k.c. oraz § 25 OWU wezwał pozwanych do zapłaty w terminie 7 dni wszystkich przewidzianych w umowie a nie zapłaconych rat leasingowych pomniejszonych o korzyści uzyskane przez powoda na skutek ich wcześniejszej spłaty.

Oceniając roszczenie powoda Sąd Okręgowy zważył, że wbrew zobowiązaniu wynikającemu z § 3 OWU pozwani nie uiszcili na rzecz powoda kwoty 9028 zł wkładu gwarancyjnego ani kwoty 3000 zł z tytułu prowizji. Brak spełnienia powyższych warunków strony obwarowały skutkiem bezskuteczności umowy. Oznacza to, że umowa leasingu nr (...) nie wywoływała między stronami żadnego skutku a tym samym nie powstały na jej podstawie żadne zobowiązania. Sąd I instancji zważył ponadto, że weksel nie może być uzupełniony, gdy nie zająd określone w deklaracji okoliczności uzasadniające uzupełnienie weksla. W szczególności nie jest dopuszczalne uzupełnienie weksla, gdy zobowiązanie, które weksel zabezpieczał było nieskuteczne. Dlatego też należało uznać, że weksel nie został prawidłowo wypełniony i również na tej podstawie nie można przypisać odpowiedzialności wekslowej pozwanym.

W apelacji powód zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez ustalenie, że pozwani nie uiszcili na rzecz powoda kwoty 9028,00 zł tytułem wkładu gwarancyjnego, podczas, gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że pozwani uiszcili kwoty 9400 zł oraz 8656,00 zł, co daje łącznie kwotę 18 056 zł, które zostały zaliczone na czynsz wstępny (kwota 9028 zł) i na wkład gwarancyjny. (kwota 9028 zł), łącznie kwota 18056 zł. oraz, że powód przy zawieraniu umowy leasingu nr (...) nie odroczył pozwanym terminu zapłaty kwoty 9028 zł tytułem wkładu gwarancyjnego oraz 3000 zł tytułem opłaty manipulacyjnej, podczas, gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego

wynika, że wkład gwarancyjny w wysokości 9028 zł został przez pozwanych zapłacony a termin zapłaty opłaty manipulacyjnej zgodnie z fakturą VAT nr (...) został odroczonego do dnia 13 października 2008 roku. Sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegała - w ocenie powoda - także na ustaleniu, że umowa leasingu zawarta między stronami dnia 18 września 2008 roku była wadliwa i bezskuteczna a weksel in blanco wystawiony przez pozwanych nie został prawidłowo wypełniony, podczas, gdy zebrany w toku postępowania materiał dowodowy nie daje podstaw do dokonania takich ustaleń ; naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisów art. 709 (1) k.c. w związku z art. 72 k.c. i uznanie, że nie doszło między stronami do zawarcia umowy leasingu oraz niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 10 ustawy prawo wekslowe poprzez uznanie, że weksel in blanco został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową a ponadto niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 6 k.c. poprzez uznanie, że powód powinien wykazać wszystkie pozytywne fakty stanowiące podstawę powództwa, naruszenie przepisów postępowania a mianowicie przepisów art. 328 § 2 k.p.c. przez nie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku i nie przytoczenie przepisów prawa, brak spójności i logiczności uzasadnienia oraz naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. przez pominięcie dowodu w postaci wpłaty przez pozwanych kwoty 9400 zł i kwoty 8656 zł oraz dowodu z faktury VAT nr (...) odraczającej termin zapłaty opłaty manipulacyjnej do dnia 13 października 2008 roku. Wskazując na przytoczone podstawy apelacji powód wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku przez utrzymanie w mocy w całości nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za instancję odwoławczą.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja powoda jest zasadna. Trafny jest zarzut sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez ustalenie, że pozwani nie zapłacili na rzecz powoda kwoty 9028 zł z tytułu czynszu wstępnego, zaś powód nie przedłożył żadnych dowodów świadczących o tym, że w trybie § 4 OWU odroczył termin spełnienia jednego z wymienionych tam świadczeń. Zgodnie z treścią umowy pozwani byli zobowiązani do uiszczenia czynszu wstępnego w kwocie 9028 zł, wkładu gwarancyjnego w kwocie 9028 zł i opłaty manipulacyjnej w kwocie 3000 zł, zaś pozwany przedłożył jako załączniki do zarzutów od nakazu zapłaty kserokopie dowodów wpłaty z tytułu zawartej umowy na kwoty 9400 zł i 8656 zł (k-59) a także kserokopię faktury VAT nr (...) (k-60) z której wynikało, że w dniu jej wystawienia 29 września 2008 roku do zapłaty z tytułu opłat leasingowych pozostała kwota 3000 zł, która powinna zostać zapłacona do dnia 13 października 2008 roku. Suma kwot 9400 zł i 8656 zł wynosi 18056 zł

i stanowi kwotę pozwalającą na przyjęcie, że pozwani uiścili czynsz wstępny (wymagany w kwocie 9028 zł) i wkład gwarancyjny (w kwocie 9028 zł). Sąd I instancji pominął również okoliczność wynikającą z dokumentów co do odroczenia terminu spełnienia opłaty manipulacyjnej zwanej w OWU prowizją. Odroczenie tego świadczenia nastąpiło dwukrotnie, najpierw w umowie leasingowej nr (...) zastrzeżono zapłatę kwoty 3000 zł w terminie 15 dni, a następnie w powołanej już fakturze nr (...) wskazano, że pozostała do zapłaty kwota 3000 zł powinna być zapłacona do dnia 13 października 2008 roku. Nie było zatem podstaw do ustalenia, że zawarta między stronami umowa leasingu była bezskuteczna, zgodnie z postanowieniami § 3 OWU skoro pozwani uiścili czynsz wstępny, wkład gwarancyjny i złożyli do dyspozycji finansującego weksel in blanco z deklaracją wekslową.

Trafny okazał się także zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów wskutek pominięcia przedłożonych przez pozwanych dowodów wpłaty kwoty 9400 zł oraz kwoty 8656 zł a ponadto

pominięcie dowodów wskazujących na odroczenie terminu zapłaty opłaty manipulacyjnej w kwocie 3000 zł. Ponieważ pozwani powoływali się w toku postępowania na bezskuteczność zawartej z powodem umowy leasingowej, to na nich - zgodnie z ogólną regułą przepisu art.6 k.c- spoczywał ciężar dowodu przesłanek pozwalających na stwierdzenie bezskuteczności tej umowy. Pozwani bowiem wywodzili z faktu bezskuteczności umowy skutki prawne w postaci zwolnienia się od odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy leasingowej. Sąd I instancji słusznie jednak zważył, że ciężar dowodu co do odroczenia terminu spełnienia świadczeń wymienionych w § 3 OWU w związku z treścią § 4 OWU spoczywał na powodzie, który z tego faktu wywodził skutki prawne w postaci odpowiedzialności pozwanych wobec skutecznie zawartej umowy leasingowej.

Zebrany w toku dotychczasowego postępowania materiał dowodowy nie stanowił zatem wystarczającej podstawy do oceny, że nie doszło do skutecznego zawarcia umowy leasingu i w rezultacie trafny jest zarzut naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisu art. 709(1) k.c.

Zarzut naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 10 ustawy prawo wekslowe wskutek uznania, że weksel in blanco został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową także zasługiwał na uwzględnienie. Wniosek ten opierał Sąd Okręgowy na słusznym założeniu według którego nie jest dopuszczalne uzupełnienie weksla, gdy zobowiązanie, które weksel zabezpieczało było nieskuteczne n.p. nie powstało lub umowa była nieważna. Zebrane dowody, jak już wskazano, nie pozwalały jednak na ocenę bezskuteczności zawartej między stronami umowy leasingu bądź na dalej idące wnioskowanie o nie zawarciu takiej umowy.

Chybiony jest natomiast zarzut naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie przepisu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, nie przytoczenie przepisów prawa na których rozstrzygnięcie zostało oparte oraz brak spójności i logiki uzasadnienia. Sąd I

instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia nie tylko przytoczył przepis art. 10 ustawy prawo wekslowe jako podstawę prawną rozstrzygnięcia, lecz także na stronie 8 i 9 uzasadnienia wyjaśnił podstawę prawną odwołując się także do wykładni tego przepisu w judykaturze. Nie można też zarzucić Sądowi Okręgowemu braku logiki w treści i spójności w konstrukcji uzasadnienia. W szczególności nie można wykluczyć sytuacji w której umowa zostanie zawarta a następnie - w toku postępowania - będzie uznana za bezskuteczną.

Sąd I instancji dzieląc zarzuty pozwanych o bezskuteczności zawartej umowy leasingowej nie ustosunkował się do pozostałych argumentów podniesionych w zarzutach od nakazu zapłaty , potwierdzonych częściowo zeznaniami świadków a dotyczących wad powstałych wskutek okoliczności za które finansujący ponosi odpowiedzialność (art. 709(8) k.c), wezwania finansującego do usunięcia takiej wady i możliwości odstąpienia przez korzystającego od umowy wobec braku reakcji finansującego na wezwanie korzystającego do usunięcia wady. W tym zakresie Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy ponieważ nie ustosunkował się do pozostałych merytorycznych zarzutów pozwanych bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna unicestwiająca roszczenie (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2010 roku w sprawie II CSK 239/09, LEX, nr 560847 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2011 roku, w sprawie IUK 70/11, LEX, nr 1102258.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy rozważy i oceni pozostałe (oprócz bezskuteczności umowy), merytoryczne zarzuty pozwanych dotyczące wady przedmiotu umowy uniemożliwiającej korzystanie z tej rzeczy zgodnie z przeznaczeniem, braku reakcji finansującego na wezwanie korzystającego do usunięcia wady i możliwości odstąpienia przez pozwanych od umowy leasingu z powodu wady za którą finansujący ponosi odpowiedzialność.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i 108 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.